

Visiem mīļajiem kristiešiem Livonijā, viņu mācītājiem un sludinātājiem žēlastība un miers no Dieva mūsu Tēva un kunga Jēzus Kristus

Lai augsti teicam vienmēr Dievu, mūsu Tēvu, par Viņa žēlsirdību, ka Viņš savā bagātīgajā žēlastībā vedis jūs, mīļie kungi un draugi, pie sava Vārda dārgumu krātuves, kurā jums dota Viņa mīļā Dēla atzīšana, tas ir, droša ķīla jūsu dzīvei un mūžīgajai dzīvībai, kas Debesīs gaida visus, kas vien līdz galam pastāv skaidrā ticībā un dedzīgā mīlestībā. Mēs ceram un lūdzam, lai žēlīgais Tēvs uztur mūs visus un dara pilnīgus, pārvēršot sava mīļā Dēla, mūsu Kunga Jēzus Kristus, līdzībā. Āmen.

No godīgām liecībām man kļuvis zināms, ka arī starp jums sākuši rasties novirzieni un šķelšanās, jo daži sludinātāji nav vienprātīgi mācībā un darbos, bet katrs pats sevi uzskata par labāko. Jādomā, ka pie mums nav labāk kā pie korintiešiem un citiem kristiešiem Sv. Pāvila laikā, kad starp Kristus ļaudīm tāpat radās novirzieni un šķelšanās, kā Sv. Pāvils pats atzīst un saka: "Novirzieniem arī jābūt, lai taptu redzami jūsu starpā ticībā rūditie" (1Kor 11:19). Jo sātānam nav diezgan ar to vien, ka Viņš ir šīs pasaules valdnieks un dievs. Viņš vēlas būt arī starp Dieva bērniem, kā Ījabs saka: "Dieva dēli nāca, lai nostātos Tā Kunga priekšā, tad arīdzan sātans atnāca viņu vidū" (Īj 1:6). Un Pētera vēstulē lasām: "Jūsu pretinieks velns staigā apkārt kā lauva rūkdams un meklē, ko tas varētu aprīt" (1Pēt 5:8).

No tā, ka tiek teikts, ka neviens īsti nezina, kas būtu jāievēro vai pie kā būtu jāturas, un ka visi raugās, lai itin visur tomēr tiktu mācīts vienādi un likumi tiktu ievēroti vienādi, tautā rodas žēlabas un maldi. Šādu iemeslu dēļ senlaikos tika noturēti koncili, un tā tika noteikta kārtība un likumi, kas to visu centās ietvert un paturēt vienā formā, kura pēc tam gan kļūva par dvēseles lamatām un bīstamu ticības piedauzību. Tā ka abās pusēs pastāv lielas briesmas, un ir vajadzīgi labi garīgie skolotāji, kas izturētos pazemīgi un vienkārši un spētu pamācīt tautu. Jo, kur tam pieiet vienaldzīgi un likumus nosaka neapdomīgi, ļaudis pār tiem klūp un tad tiek pieņemti likumi pret ticības brīvību. Bet, ja nekādi likumi netiek nolikti un ievēroti, ļaudis izlaižas un rodas tik daudz novirzienu, tik daudz galvu, kas pretojas kristīgajai vienkāršībai un vienprātībai, par ko tik bieži runā Sv. Pāvils un Pēteris.

Bet mums jārunā par to, kas būtu vislabākais, lai arī ne gluži viss notiek tā, kā mēs runājam un mācām. Vispirms es ceru, ka mācība par ticību, mīlestību un krustu un galvenās Kristus atziņas starp jums vēl ir skaidras un nesagrožītas, tā ka jūs zināt, kāda ir jūsu sirdsapziņa Dieva priekšā, tomēr jūs zināt arī to, ka pati mācība nepaliek sātana kārdinājuma neskarta. Tāpat kā tas ir ar dedzīgajiem strīdiem ceremoniju jautājumos, viņš meklē iespēju ielavīties starp mums, lai radītu novirzienus arī garā un ticībā. To, kā viņš to dara, jau ir parādījušas tik daudzas ķecerības.

Rīkosimies ar saviem novirzieniem tāpat, kā Sv. Pāvils rīkojās ar saviem! Viņš mācīja nevis aizliegt tos ar varu vai piespiest, bet draudzīgi pamācīt un aizlūgt, jo, kas nenorimst labprātīgi caur pamācīšanu un pamudināšanu, tas vēl jo mazāk uzklausīs pavēles. Vēstulē filipiešiem apustulis raksta: "Ja nu ir kāds iepriecinājums Kristū, ja kāds mīlestības mierinājums, ja kāda gara sadraudzība, kāda sirsnība vai līdzciecība, tad piepildait manu prieku, turēdamies vienā prātā, lolodami vienu mīlestību, dvēselēs vienoti, ar vienu mērķi, ne strīdēdamies, ne tukšā lielībā, bet pazemībā cits citu uzskatīdami augstāku par sevi, neraudzīdamies katrs uz savām, bet arī uz citu vajadzībām. Savā starpā turiet tādu pat prātu, kāds ir arī Kristū Jēzū, kas, Dieva veidā

būdams, neturēja par laupījumu līdzināties Dievam, bet Sevi iztukšoja, pieņemdams kalpa veidu, tapdams cilvēkiem līdzīgs; un, cilvēka kārtā būdams, Viņš pazemojās, kļūdams paklausīgs līdz nāvei, līdz pat krusta nāvei!" (Flp 2:1–8)

Tā arī es ar šiem Sv. Pāvila vārdiem pamudinu jūs, pirmām kārtām sludinātājus, saskatīt visu to labo, kas mums ir Kristū, – mierinājumu, iepriecinājumu, Garu, mīlestību un žēlsirdību –, kā arī Kristus piemēru, kā visus turēt godā, un būt pateicīgiem tādā mērā, lai jūs būtu un paliktu satīcīgi, vienā prātā un garā un pamanītu velna viltīgo iejaukšanos, kad meklējat tukšu godu, kas ir sevišķi bīstami un galvenokārt skar tos, kas, vārda amatā būdami, uzskata, ka šo darbu vēl labāk izdarīt nav iespējams. Ikvienam sevi vajadzētu noniecināt visvairāk un uzskatīt par zemāko, bet otru par augstāku un, kā Kristus evaņģēlijā māca, starp kāzu viesiem vajadzētu nosēsties pēdējā vietā (Lk 14:8).

Lai gan dievkalpojumu ārējā kārtība – mises noturēšana, dziedāšana, lasīšana, kristīšana – neietekmē mūžīgās dzīvības iegūšanu, tas tomēr ir nekrīstīgi, ka šajā ziņā nav vienprātības un nabaga tauta tiek maldināta, vai, precīzāk sakot, ka par ļauzu labklājību šai ziņā spriežam tikai paši pēc sevis. Tāpēc es lūdzu jūs visus, mīlie kungi, atmetiet savu iedomību, sanāciet draudzīgi kopā un vienojieties, kā šīs ārējās lietas turēt, lai pie jums jūsu pārvaldītājā teritorijā viss notiktu vienādi un vienprātīgi, nevis dažādi, ka vienā vietā tas ir tā, bet otrā citādi, tā ka vienkāršā tauta tiek samulsināta un nomākta.

Kā jau sacīts, lai gan ārējās lietas ir brīvas un pakļaujamas ticībai – ar labu sirdsapziņu tās var mainīt katrā vietā, katrā stundā un caur katru cilvēku –, tomēr, paliekot mīlestībā, jūs neesat brīvi to darīt, jo jums ir pienākums ievērot, kas nabaga tautai ir derīgs un labs, kā Sv. Pāvils saka: "Bet viss lai notiek pieklājīgi un kārtīgi" (1Kor 14:40), "Viss man ir atļauts, bet ne viss der" (1Kor 6:12), "Atziņa dara uzpūtīgus, bet mīlestība ceļ" (1Kor 8:1). To pašu viņš saka par tiem, kam ir ticības atziņa un brīvība, bet kas tomēr vēl nezina, kā šo atziņu izmantot, un lieto to pēc sava prāta, nevis lai celtu draudzi.

Kur jūsu tauta dusmojas par to, ka cenšaties vadīt tik dažādos veidos, un maldi rada sajukumu, tur griba piedot jums nepalīdzēs. Ja ārējās lietās ir brīvība, es savā vietā daru, kā man tīk, taču jums ir pienākums redzēt, kas ir piemērots citiem, un ar šādu ticības brīvību savā sirdsapziņā kalpot tā, lai celtu savu tuvāko, kā arī Pāvils raksta vēstulē romiešiem: "Ikviens mūsu starpā lai dzīvo par patiku savam tuvākajam, viņam par labu, lai to celtu" (Rm 15:2). Mēs nedrīkstam kalpot paši sev, tāpat kā Kristus nav kalpojis sev, bet mums visiem.

Turklāt sludinātājam jābūt modram un tauta jānudina un uzcītīgi jā māca, lai tā vienveidību ārējās lietās nepieņemtu par nepieciešamu noteikumu, it kā Dievs nepieļautu citu kārtību. Ļaudīm jāzina, ka šī kārtība pastāv, lai viņus celtu un uzturētu un lai Kristus draudzes vienotība tiktu stiprināta arī caur ārējām lietām, kas citādi pašas par sevi nav svarīgas, jo ceremonijām nav nekādas nozīmes attiecībā uz sirdsapziņu un mūžīgo dzīvību. Tomēr ir vajadzīgi un noderīgi tautu ārēji pārvaldīt, nevis likt tai dzīvot tālāk neziņā, pieņemot, ka jūs kalpojat tam, lai ļaudis būtu savstarpēji vienoti un turētu mieru. Bet starp Dievu un cilvēkiem mieru un vienotību rada ticība.

Šie vārdi ir sacīti sludinātājiem, lai tie mīlētu tautu, zinātu savas tiesības un neizmantotu ticības brīvību. Lai tie tautai parādītu mīlestību un gatavību padevīgi kalpot, ticības brīvību paturot Dieva priekšā. Tad nu noturiet dievkalpojumus, dziediet un lasiet vienprātīgi vienā veidā it visur, jo jūs redzat, ka ļaudīm tas vajadzīgs, lai viņi caur jums tiktu nevis maldināti, bet celti, jo jūs šeit esat tādēļ, lai tautu celtu, kā saka Sv. Pāvils: "Ja

es arī vēl vairāk lepotos ar tām pilnvarām, ko mums Tas Kungs devis jūsu celšanai un ne postīšanai, tad es tomēr nepaliktu kaunā" (2Kor 10:8). Ja jums pašiem vienprātība nav nepieciešama, pateicieties Dievam, bet draudzei tā ir vajadzīga. Kā tad citādi jūs redzat kalpošanu draudzei? Kā Sv. Pāvils raksta: "Jo mēs nesludinām paši sevi, bet Kristu Jēzu, To Kungu, mēs paši esam jūsu kalpi, Jēzus sūtīti" (2Kor 4:5).

Es lūdzu arī draudzi neizbīties un nebrīnīties, ja rodas jauni novirzieni un šķelšanās attiecībā uz ceremonijām un mācību. Jo kurš var pretoties velnam un viņa sabiedrotajiem? Ir jāzina, ka starp īstajām sēklām vienmēr uzdīgst nezāles, kā tas parādās visos Dieva darba tīrumos un ko arī Kristus apliecina evaņģēlijā (Mt 13:25). Tāpat arī kulā var redzēt ne vien tīrus graudus, bet arī sēnālas un pelavas. Un Sv. Pāvils raksta: "Lielā namā ir ne tikvien zelta un sudraba trauki, bet arī koka un māla, un citi godam, bet citi negodam" (2Tim 2:20). No dažiem ēd un dzer, citos ieslauka un nes mēslus un visādus citus netīrumus. Tā arī starp kristiešiem ir jābūt novirzieniem un nevienprātīgiem gariem, kas sagroza ticību un mīlestību un maldina ļaudis.

Ja nu saime ļausies maldiem, ka mājā ir tikai tīra sudraba trauki, taču atradīsies arī kāds māla vai koka trauks un ļaudis nespēs to paciest, kas tad notiks? Kas gan spēj uzturēt namu, kurā ir tikai sudraba trauki? Vai arī kristietībā nav tā, ka tajā atrodami ne tikai goda trauki, taču mums jāpanes arī tie, kas starp mums nav kā goda trauki; kā saka Sv. Pāvils: "Novirzieniem arī jābūt" (1Kor 11:19). Tāpat arī jums, mīļie draugi, jāņem vērā, ka Dievs jums devis patiesības vārdu un Kristus atziņu, lai jūs redzētu, kur ir šķelšanās un kur vienprātība. Ja jūs klusētu, arī sātans nāktu ar mieru, un, ja jums būtu tikai viltus skolotāji, viņš jums daudz ar šķelšanos neuzbruktu. Bet tagad jums ir patiesā Dieva vārda sēkla, un to viņš nevar paciest. Sātans starp jums grib redzēt arī savu sēklu, un Dievs caur to jūs pārbauda, vai jūs stāvat stingri.

Gan jums, gan jūsu mācītājiem jāpieliek visas pūles, lai jūs būtu vienoti un tā pasargāti no šā velna darba, jo Dievs velnam atļauj tā darīt, lai mēs mācītos būt vienprātīgi un kļūtu redzams, kurš ir uzticams. Un, kaut mēs parādītu vislielāko centību šajā darbā, arī tad dažādu novirzienu un nevienprātības paliktu vēl diezgan. Tā arī Sv. Pāvils, runājot par to, ka namā ir trauki godam un negodam, turpina: "Ja nu kāds nošķīstās no tādām lietām, tad viņš būs trauks godam, svēts, derīgs Tam Kungam, sataisīts ikkatram labam darbam" (2Tim 2:21).

Šo manu uzticamo brīdinājumu, mīļie draugi, uzņemiet laipni un, cik vien spējat, labprātīgi ievērojiet, jo tas jums ir noderīgs un nepieciešams. Dievam, kas jūs ir aicinājis savā gaismā, lai ir gods un slava! Un mūsu mīļais Kungs Jēzus Kristus, kas pie jums ir sācis savu darbu, to žēlastībā grib arī vairojot un piepildīt līdz savas godības pilnās atnākšanas dienai. Lai visi kopā priecīgi steidzamies Viņam pretim un paliekam pie Viņa mūžīgi! Āmen. Lūdziet par mums!

Vitenbergā sestdienā pēc Trīsvienības svētkiem

1525. gada 17. jūnijā

D. Martin Luthers Werke, 18. Band. Weimar, Hermann Böchhaus Nachfolger, 1908.

No vācu valodas tulkojusi Gundega Dumpe